

فصلنامه بین المللی قانون یار

License Number: ۷۸۸۶۴ Article Cod: ۲۰۲۱S۰D۱۸SH۱۸*۰۸۸ ISSN-P: ۲۵۳۸-۳۷۰۱

بررسی تحلیلی مسئولیت شرکت های هواپیمایی در قبال جبران خسارت وارده بر مسافر (پروازهای داخلی و خارجی)

(تاریخ دریافت ۱۴۰۰/۰۴/۱۵، تاریخ تصویب ۱۴۰۰/۰۶/۱۸)

حامد سعیدی مقدم^۱

کارشناسی ارشد حقوق خصوصی

دکتر بابک محمد رضاپور اوزان^۲

دکتری حقوق خصوصی

چکیده

مسئولیت شرکت های هواپیمایی در قبال خسارات ناشی از تأخیر و لغو پرواز در هر دو زمینه بین المللی و داخلی قابل بررسی است. در پروازهای بین المللی، طبق ماده ۱۹ کنوانسیون ورشو و مونترال، اصل مسئولیت شرکت های هواپیمایی در جبران تأخیرها است. اگرچه جبران تأخیرهای ناشی از شرکت های هواپیمایی بر اساس مبالغ محدود است، اما تحت شرایط خاص، مسئولیت نامحدود می تواند به شرکت های هواپیمایی ارائه شود. در کنوانسیون های ورشو و مونترال هیچ قانونی برای لغو پروازها وجود ندارد و در این مورد باید برای مطالبه خسارت به قوانین داخلی مراجعه کرد، درحالی که برخی از کشورها قوانین خاصی برای آن دارند. در زمینه پروازهای بین المللی، ایران به کنوانسیون ورشو و پروتکل لاهه پیوسته است، اما در زمینه پروازهای داخلی، سازمان هواپیمایی کشوری اخیراً دستورالعملی تحت عنوان "حقوق مسافر"

^۱ نویسنده مسئول parsnext۲۰@gmail.com

^۲ babakrezapour۲۵۹@gmail.com

را در سال ۱۳۹۱ تصویب کرده است که خسارات وارده را مشخص نمی‌کند. توسط خسارات طبق چه مقرراتی می‌توان از تأخیر و لغو مسافران درخواست کرد. بنابراین در این مورد نیز باید مطابق با قوانین داخلی عمل کنیم.

واژگان کلیدی: شرکت هواپیمایی، تأخیر، ابطال، خسارات قابل مطالبه

بخش اول: کلیات

در حمل‌ونقل هوایی یکی از مهم‌ترین وسایل مورد استفاده هواپیما است که امنیت و سرعت بالایی برخوردار است و برای اهداف مختلفی مورد استفاده قرار می‌گیرد که مهم‌ترین آن‌ها حمل‌ونقل افراد و اشیا است. (صفوی، ۱۳۶۲، ص ۳۶۳) یکی از کاربردهای مختلف هواپیما هواپیمایی است که موضوع اصلی قانون هواپیمایی است و به دو دلیل از جایگاه بالایی برخوردار است: اول اینکه جنبه خدمات عمومی دارد و دوم اینکه دارای جنبه حمل‌ونقل هوایی بین‌المللی منجر به توسعه روابط سیاسی، تجاری و فرهنگی بین کشورها و امکان نزدیک شدن روابط بین ملت‌ها شده است. (جباری، ۱۳۷۹، ص ۵) رشد صنعت هواپیمایی با تدوین قوانین و مقررات بین‌المللی هواپیمایی از جمله کنوانسیون ورشو، پروتکل لاهه، کنوانسیون گوادالاخارا و پروتکل گواتمالا و کنوانسیون مونترال به دنبال داشت. هر یک از آن‌ها نوعی قوانینی که در رابطه با مسئولیت متصدی حمل‌ونقل را تصویب کردند که به سیستم ورشو معروف است. این کنوانسیون در پروازهای داخلی و بین‌المللی در بسیاری از کشورها اجرا شده است. ایران تا سال ۱۳۶۴ به هیچ‌یک از مفاد کنوانسیون ورشو ملحق نشد و یک سیستم قانون مدنی و تجاری راجع به مسئولیت اپراتورهای حمل‌ونقل اعمال کرد، اما با توسعه صنعت حمل‌ونقل هوایی، قوانین فوق به اختلافات پرداختند؛ به همین دلیل، در همان سال، ایران با یک ماده واحد به سیستم ورشو پیوست و قوانین آن را در پروازهای بین‌المللی اجرا کرد. در